

Державне агентство водних ресурсів України
Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів

СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ: БАСЕЙНУ ЗДОРОВ'Я – ЛЮДЯМ ЖИТТЯ!

СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ –

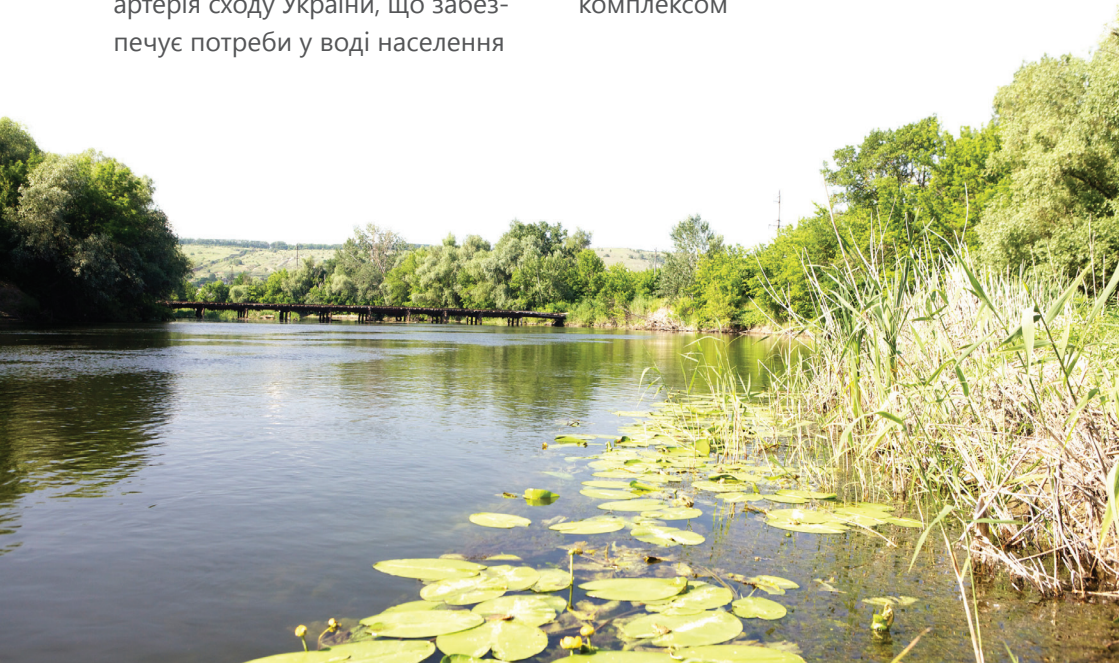
РІЧКА ПІВДНЯ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ РІВНИНИ, ЧЕТВЕРТА ЗА ВЕЛИЧИНОЮ РІЧКА УКРАЇНИ, ПРАВА І НАЙБІЛЬША ПРИТОКА ДОНУ

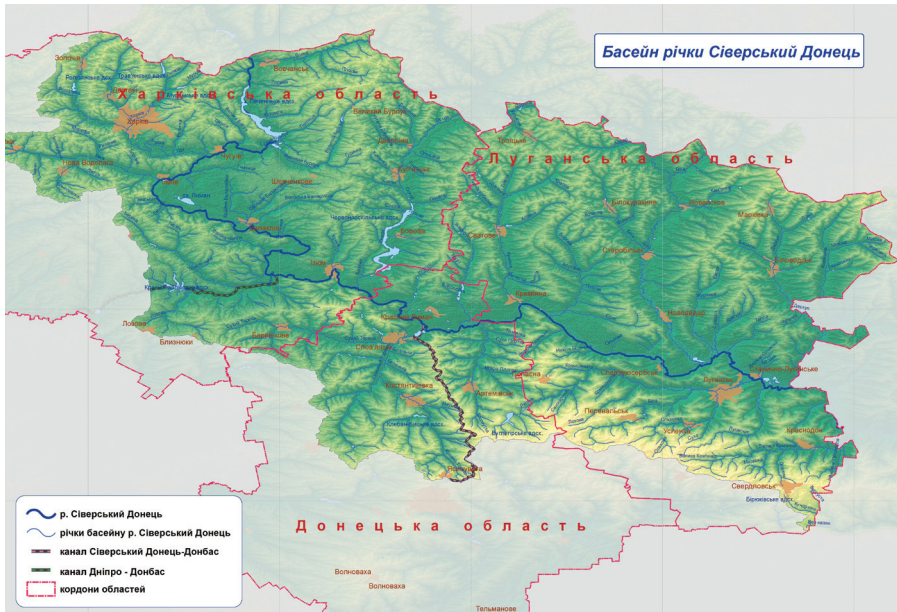
У давнину річка мала назви Танаїс і Малий Дон. Нинішню назву пов'язують з тим, що текла вона з Сіверського князівства (на відміну від витоків Дону), про що є історичні свідчення мандрівника XVI століття Алессандро Гваньїні: «Є також інший Дон, менша річка, яка бере свій початок у Сіверському князівстві, а називається – Сіверський Донець».

Сіверський Донець – головна водна артерія сходу України, що забезпечує потреби у воді населення

та агропромислового комплексу Харківської, Донецької і Луганської областей.

Суббасейн Сіверського Дінця району річкового басейну Дону згідно з прийнятим гідрографічним районуванням в межах України – це дуже складна та чутлива екологічна система, що характеризується нерівномірно розвинутою гідрографічною мережею зі складним водогосподарським комплексом

та розгалуженою системою каналів для міжбасейнового перекидання стоку в маловодні райони, магістральних водогонів, водосховищ для створення необхідних запасів води та їх використання за рахунок перерозподілу протягом року.

За запасами водних ресурсів суббасейн Сіверського Дінця є маловодним регіоном, де забезпеченість потреби у воді втричі менша ніж в середньому по Україні. Разом з тим це – один з найбільш навантажених серед основних річкових басейнів держави.

Саме тому першочергове значення має відповідальне водокористування, охорона і відтворення водних ресурсів басейну річки Сіверський Донець.

З 2007 року Сіверсько-Донецьким басейновим управлінням водних ресурсів спільно з громадською організацією «Сіверський Донець – відродження» започатковано щорічну громадську екологічну акцію «День Сіверського Дінця» з творчим конкурсом «Сіверський Донець – очима молоді», науково-практичною конференцією, толоками з благоустрою берегів

річок та ЕКО фестивалем «Сіверський Донець – ріка натхнення та любові».

Заходи до Дня Сіверського Дінця проходять за підтримки Державного агентства водних ресурсів України, державних адміністрацій Донецької, Луганської і Харків-

ської областей та органів місцевого самоврядування. Еколого-просвітницька і патріотично-виховна спрямованість заходів до Дня Сіверського Дінця має на меті збереження водних ресурсів України для теперішніх і майбутніх поколінь.

СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКЕ БАСЕЙНОВЕ УПРАВЛІННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів створено у 1961 році (Державна водна інспекція по басейну Сіверського Дінця) у Слов'янську.

Місто Слов'янськ Донецької області для організації цієї служби було обрано не випадково: воно розташовано у безпосередній близькості до р. Сіверський Донець, приблизно в середній її течії, де знаходиться Райгородська гребля і бере початок канал Сіверський Донець – Донбас, та при цьому рівновіддалене від межі водозбірної площі басейнів р. Сіверський Донець на території Харківської, Донецької і Луганської областей.

У 2018 році в рамках реформування організаційної структури Державного агентства водних ресурсів відповідно до басейнового принципу управління водними ресурсами згідно з планом Уряду щодо реалізації зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів (БУВР) визначено органом управління у суббасейнах річок Сіверського Дінця та нижнього Дону – району річкового басейну Дону.

Сіверсько-Донецьке БУВР здійснює діяльність з управління водними ресурсами, використання та

відтворення поверхневих водних ресурсів у межах суббасейну Сіверського Дінця та суббасейну нижнього Дону – району річково-го басейну Дону – та забезпечує реалізацію державної політики у сфері водного господарства та гідротехнічної меліорації земель у межах Донецької області ¹.

Сіверсько-Донецьке БУВР є бюджетною неприбутковою організацією, яка належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади – Державного агентства водних ресурсів України.

До складу Сіверсько-Донецького БУВР входять структурні підрозділи: Слов'янське та Маріупольське міжрайонні управління водного господарства (МУВГ).

¹ Крім територій, тимчасово непідконтрольних Україні

КЕРІВНИЦТВО СІВЕРСЬКО- ДОНЕЦЬКОГО БУВР ТА ЙОГО СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ:

Начальник Сіверсько-
Донецького БУВР – Сергій
Іванович ТРОФАНЧУК

Заступники начальника
управління:

Наталія Олексіївна
БІЛОЦЕРКІВСЬКА і Віктор
Єгорович АНТОНЕНКО

Головний інженер –
Володимир Миколайович
МЕЛЬНИКОВ

В.о. начальника
Слов'янського МУВГ –
Олександр Станіславович
БОНДАРЄВ

В.о. начальника
Маріупольського МУВГ –
Олег Володимирович
КАПЛЕНКО

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКОГО БУВР:

у межах суббасейну Сіверського Дінця та суббасейну нижнього Дону – району річкового басейну Дону:

- спрямування та координація діяльності організацій, що належать до сфери управління Держвод-агентства (регіональних офісів у Харківській і Луганській областях) у частині впровадження інтегрованих підходів щодо управління водними ресурсами за басейновим принципом;
- розробка планів управління відповідних суббасейнів;

- організація роботи басейнової ради Сіверського Дінця та нижнього Дону;
 - розробка водогосподарських балансів тощо.
-

у межах Донецької області:

- участь у виконанні державних цільових програм з питань водного господарства, гідротехнічної меліорації земель та здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням шкідливій дії води, ліквідацією її наслідків, включаючи протипаводковий захист сільських населених пунктів;

- участь у забезпеченні задоволення потреб населення і галузей економіки у водних ресурсах;
- розробка пропозицій щодо визначення пріоритетів розвитку водного господарства; розробка режимів роботи водосховищ, ставків, водогосподарських систем і каналів та орендованих водних об'єктів;
- взаємодія з басейновими радами нижнього Дніпра та річок Приазов'я;
- розробка довгострокових прогнозів та пропозицій щодо основних напрямів розвитку гідротехнічної меліорації земель та використання меліорованих угідь тощо.

СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ ТА ВОДОГОСПОДАРСЬКО-МЕЛІОРАТИВНИМ КОМПЛЕКСОМ У КОМПЕТЕНЦІЇ СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКОГО БУВР

В Донецькій області в басейнах р. Сіверський Донець, річок Приазов'я та нижнього Дніпра		В суббасейнах річок Сіверського Дінця та нижнього Дону району річкового басейну Дону	
СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКЕ БАСЕЙНОВЕ УПРАВЛІННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ М. СЛОВ'ЯНСЬК		СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКЕ БАСЕЙНОВЕ УПРАВЛІННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ М. СЛОВ'ЯНСЬК	
Слов'янське міжрайонне управління водного господарства м. Слов'янськ (басейн річки Сіверський Донець)	Маріупольське міжрайонне управління водного господарства с. Покровське (басейн річок Приазов'я та нижнього Дніпра)	(координує діяльність організацій, що належать до сфери управління Держводагентства)	
Харківський регіональний офіс водних ресурсів м. Харків	Луганський регіональний офіс водних ресурсів м. Сватове		

БАСЕЙНОВА РАДА СІВЕРСЬКОГО ДІНЦЯ ТА НИЖНЬОГО ДОНУ

Сіверсько-Донецьким БУВР, яке визначено органом управління в районі річкового басейну р. Дон, 21 вересня 2018 року були проведені збори представників заінтересованих сторін щодо створення басейнової ради Сіверського Дінця та нижнього Дону відповідно до статей 13³, 15 Водного кодексу України.

Метою діяльності басейнової ради, яка діє на території Харківської, Донецької та Луганської областей, є врахування інтересів усіх заінтересованих сторін щодо використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів у

межах річкового басейну при впровадженні інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом.

До складу басейнової ради увійшли 36 представників від місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Сіверсько-Донецького БУВР, Харківського та Луганського регіональних офісів водних ресурсів, підприємств-водокористувачів, установ, організацій, громадських об'єднань, що провадять свою діяльність у межах річкового басейну або діяльність яких пов'язана з річковим басейном.

Головою басейнової ради обрано Лихача Олександра Володимировича – заступника директора департаменту екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації, заступником голови – Трофанчука Сергія Івановича – начальника Сіверсько-Донецького БУВР, виконавчим секретарем – Білоцерківську Наталію Олексіївну – заступника начальника Сіверсько-Донецького БУВР. Персональний та керівний склад басейнової ради обрано на 5 років.

Положення про басейнову раду Сіверського Дінця та нижнього Дону та її персональний склад було затверджено наказом Держводагентства від 27.09.2018 №734.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ БАСЕЙНОВОЇ РАДИ:

- надання пропозицій, розгляд та схвалення проекту Плану управління річковим басейном, участь

у заходах з реалізації, сприяння та оцінка виконання;

- підготовка пропозицій із залучення коштів бюджетів різних рівнів та інвестицій для виконання заходів, розгляд та схвалення річних звітів про його виконання;

- розгляд питань водогосподарського балансу та соціально-економічного розвитку на території річкового басейну;

- надання пропозицій щодо вжиття найважливіших заходів з екологічного оздоровлення річкового басейну та механізмів їх фінансування.

Рішення басейнової ради враховуються під час розроблення та виконання Плану управління річковим басейном, реалізації заходів з раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів басейну р. Сіверський Донець та нижнього Дону.

УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ

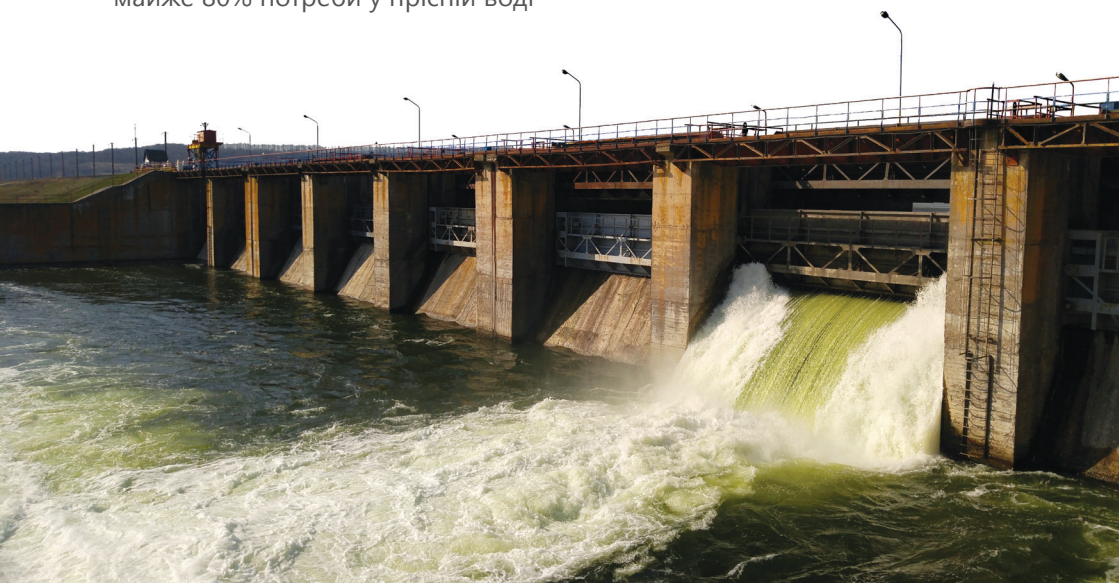
Зона діяльності Сіверсько-Донецького БУВР – це регіон з високою щільністю населення та високим рівнем розвитку промисловості, що існує в умовах дефіциту водних ресурсів, який компенсується за рахунок міжбасейнового перекидання стоку Дніпра в басейн Сіверського Дінця та стоку Сіверського Дінця в басейн річок Приазов'я для забезпечення питних потреб населення м. Харків та міст Харківської області, а також міст Донецької області, включаючи м. Маріуполь.

Головним джерелом водопостачання є водні об'єкти басейну Сіверського Дінця, які забезпечують майже 80% потреби у прісній воді

Харківської, Донецької та Луганської областей.

Управління водними ресурсами здійснюється за басейновим принципом шляхом встановлення оптимальних режимів роботи 28 основних регулюючих водосховищ комплексного призначення, за рахунок чого забезпечується створення необхідних запасів води та перерозподіл акумульованого стоку для забезпечення потреб у воді всіх учасників водогосподарського комплексу в межах встановлених лімітів.

Режими роботи водосховищ та основних водогосподарських систем за порами року: весняна

повінь, літньо-осіння та осінньо-зимова межені, розглядаються та ухвалюються Міжвідомчою комісією, створеною при Сіверсько-Донецькому БУВР, затверджуються Держводагентством та є обов'язковими для виконання усіма учасниками водогосподарського комплексу.

Управління водними ресурсами в суббасейнах річок Сіверського Дінця та нижнього Дону в межах Харківської, Донецької та Луганської областей здійснюється через координацію роботи Харківського та Луганського регіональних офісів водних ресурсів (в частині впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом), які є підпорядкованими

єдинцями управління, але не входять до складу Сіверсько-Донецького БУВР.

Управління водними ресурсами та експлуатація водогосподарсько-меліоративного комплексу в Донецькій області здійснюється Сіверсько-Донецьким БУВР разом з підвідомчими організаціями: Слов'янським та Маріупольським міжрайонними управліннями водного господарства.

ВОДОГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС СУББАСЕЙНУ р.СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ

Сіверський Донець – найбільша річка сходу України – є транскордонною, яка в середній своїй течії перетинає Харківську, Донецьку та Луганську області.

Суббасейн р. Сіверський Донець відноситься до району річкового басейну р. Дон. Загальна площа басейну річки – 98,9 тис. км², в т.ч. на території України – 54,5 тис. км².

Довжина річки становить 1053 км, у межах України – 723 км, з яких у Харківській області – 375 км, Донецькій – 95 км, Луганській – 253 км.

ГІДРОГРАФІЧНА МЕРЕЖА

В межах України гідрографічну мережу басейну р. Сіверський Донець (Харківська, Донецька та Луганська області) складають 259 річок довжиною понад 10 км, загальна довжина яких становить 7,6 тис. км, у т.ч. одна велика річка – Сіверський Донець.

Сіверський Донець має розгалужену мережу приток, серед яких:

- 11 середніх річок: Уди (довжина 136 км), Лопань (55 км), Берека (82 км), Оскіл (178 км), Казенний Торець (134 км), Красна (124 км), Айдар (213 км), Лугань (198 км)

Донецька та Луганська області), Деркул (153 км), Повна (3,5 км), Кундрюча (25,8 км);

- малих річок – 247 (довжиною понад 10 км) в т.ч. Харківська область – 105 річок, Донецька – 65, Луганська – 77.

ОЗЕРА

В басейні р. Сіверський Донець налічується 679 озер (площа водного дзеркала – 5620 га), в т.ч. за областями:

- Харківська область – 583 озера загальною площею 4466 га;
- Донецька область – 65 озер загальною площею 618 га;
- Луганська область – 31 озеро загальною площею 536 га.

ВОДОСХОВИЩА

В басейні р. Сіверський Донець налічується 149 водосховищ загальним об'ємом 1997,1 млн м³, в т.ч. за областями:

- Харківська область – 42 водосховища, загальним об'ємом 1440,9 млн м³;
- Донецька область – 46 водосховищ, загальним об'ємом 334,6 млн м³;
- Луганська область – 61 водосховища, загальним об'ємом 221,6 млн м³.

Найбільшими водосховищами багаторічного регулювання є:

- Печенізьке на р. Сіверський Донець (об'єм 383 млн м³, площа дзеркала води – 86,2 км²), призначене для питного водопостачання м. Харків від Кочетокської греблі;
- Червонооскільське на р. Оскіл (об'єм 435,1 млн м³, площа дзеркала води 98,8 км²), призначене для компенсації забору води в канал Сіверський Донець-Донбас для потреб Донецької області та підтримання водності ділянки р. Сіверський Донець в Луганській області.

Краснопавлівське водосховище (наливне в системі каналу Дніпро-Донбас, об'єм 410 млн м³, площа дзеркала води 34,6 км²) призначене для забезпечення потреб населення міст Харкова та Харківської області.

КАНАЛИ І ВОДОВОДИ

Для подолання дефіциту водних ресурсів в басейні Сіверського Дінця та південної частини Донецької області в басейні річок Приазов'я створено систему міжбасейнового перекидання стоку, яка в межах Харківської, Донецької та Луганської областей складається з 2 каналів: Дніпро-Донбас (довжина 263 км, проектна потужність 120 м³/с) та Сіверський

Донець-Донбас (довжина 131,6 км, пропускна здатність 43 м³/с); 5 великих водоводів: 2 в Харківській, 2 в Донецькій та 1 в Луганській областях.

СТАВКИ

В басейні р. Сіверський Донець налічується 2679 ставків загальним об'ємом 295,9 млн м³, в т.ч. за областями:

- Харківська область – 1708 ставків загальним об'ємом 146,7 млн м³;
- Донецька область – 671 ставків загальним об'ємом 87,3 млн м³;
- Луганська область – 300 ставків загальним об'ємом 61,9 млн м³.

ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ БАСЕЙНУ РІЧКИ СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ

В 2017 році в межах Харківської, Донецької та Луганської областей використання водних ресурсів у басейні р. Сіверський Донець здійснювали 1233 водокористувача.

Самостійний забір з поверхневих водних об'єктів здійснювали 216 водокористувачів (17% від загальної кількості водокористувачів):

- Харківська – 39
- Донецька – 168
- Луганська – 9

Загальний забір води з природних водних об'єктів басейну р. Сіверський Донець в межах Харківської, Донецької та Луганської областей становить – 975,3 млн м³, у тому числі по джерелах та областях:

Область	Забір по джерелах, млн м ³			Всього по областях
	поверхнева	підземна	шахтно-кар'єрна	
Харківська	230,3	27,9	2,7	261,0
Донецька	591,2	22,2	21,8	635,2
Луганська	36,5	26,7	15,9	79,1
Всього по джерелах	858,1	76,8	40,3	975,3

Безпосередньо з русла р. Сіверський Донець здійснюють забір 30 водокористувачів в об'ємі 712 млн м³.

Основними водокористувачами поверхневих водних ресурсів у басейні Сіверського Дінця є під-

приємства галузі комунального господарства та електроенергетики.

У 2017 році скид зворотних вод до поверхневих водних об'єктів басейну р. Сіверський Донець здійснювали 173 водокористувачі,

у тому числі по областях:

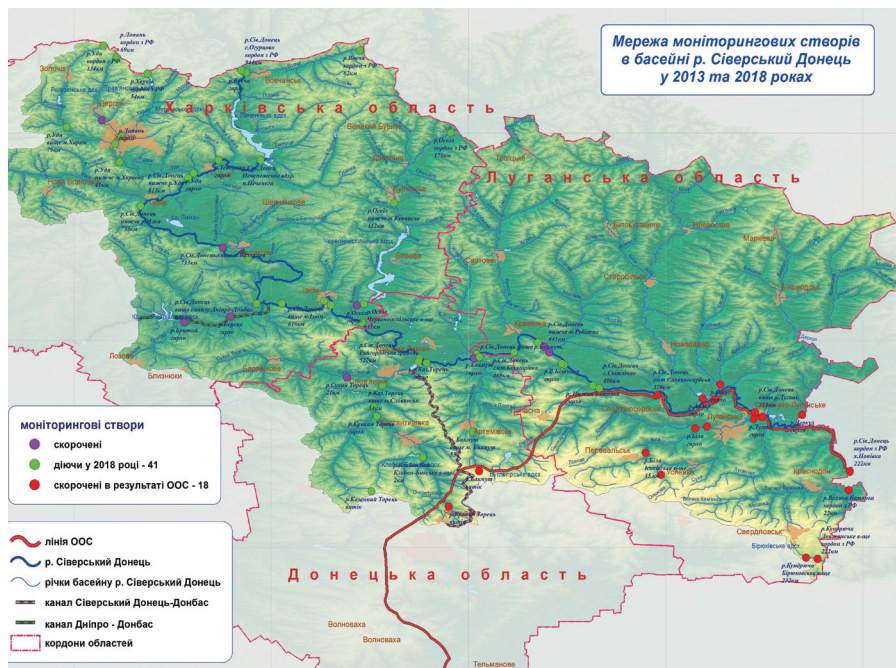
- Харківська – 82
- Донецька – 63
- Луганська – 28

Загальний об'єм скиду становив 412,6 млн м³, в т.ч. по категоріях та областях:

Область	скинуто всього, млн м ³	в т.ч. по категоріях			
		забруд- нених	норма- тивно чистих	норма- тивно очищених	шахтно- кар'єрних (без кате- горії)
Харківська	266,0	7,2	60,0	196,5	2,3
Донецька	105,1	16,2	41,8	27,7	19,4
Луганська	41,5	18,5	6,5	1,9	14,6
Всього по басейну	412,6	41,9	108,3	226,1	36,3

МОНІТОРИНГ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Моніторинг якісного стану поверхневих водних об'єктів басейну р. Сівєрський Донець здійснюється Сівєрсько-Донецьким БУВР у рамках державної системи моніторингу довкілля.

У 2018 році мережа моніторингу складається з 41 створу, в т.ч. Харківська область – 24, Донецька область – 11, Луганська область – 6.

Дослідження здійснюються за гідрохімічними, токсикологічними, радіологічними, бактеріологічними та гідробіологічними (вміст фітопланктону та біомаси) показниками, в т.ч. 9 пріоритетних речовин згідно з наказом Мінприроди від 06.02.2017 №45 «Про затвердження Переліку забруднюючих речовин для ви-

значення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод».

Екологічний стан поверхневих вод у створах вздовж водотоку річки Сіверський Донець на основі інтегрального показника якості води відносяться переважно до III класу якості 4 категорії (задовільні, слабо забруднені), II клас якості 3 категорії (добрі, досить чисті) відзначається лише у верхів'ї у створах на межі Белгородської та Харківської областей та у Печенізькому водосховищі.

Найбільш забрудненими притоками є річки Казенний Торець і Бахмутка (Донецька область), Верхня Біленька і Нижня Біленька (Луганська область), які відповідають III класу якості 5 категорії (посередні, помірно забруднені), а також річки Уди та Тетлега (Харківська область), які відповідають III класу якості 4 категорії (задовільні, слабо забруднені). Найменш забрудненими притоками є річки Вовча та Оскіл (Харківська область), які відповідають II класу якості 3 категорії (мало забруднені, досить чисті).

У зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів від 19.09.2018 № 758 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод» з 1 січня 2019 року встановлюються нові вимоги до організації здійснення державного моніторингу вод, взаємодії центральних органів виконавчої влади у процесі його здійснення та забезпечення органів державної влади і органів місцевого самоврядування інформацією для прийняття рішень щодо стану вод.

В басейні р. Сіверський Донець здійснюються заходи щодо організації системи автоматизованих постів контролю кількісних та якісних показників поверхневих водних об'єктів. У 2018 році встановлені автоматизовані пости по руслу р. Сіверський Донець вище та в місці питного водозабору в канал Сіверський Донець – Донбас (з метою контролю та запобігання ризикам питного водопостачання населення Донецької області за рахунок впливу діяльності на території Харківської області). Дані доступні для перегляду в режимі он-лайн на сайті департаменту екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації.

У 2017 році розроблено проекти зі встановлення 3-х автоматизованих постів на найбільш антропогенно навантажених річках –

Казенний Торець, Кривий Торець та Бахмутка, які межують з невідконтрольною територією, що має забезпечити оперативне реагування в разі змін якості та кількості вод з урахуванням ризиків з невідконтрольної території.

У 2018 році за підтримки проекту Координатора проектів ОБСЄ в Україні «Допомога Міністерству екології та природних ресурсів України в удосконаленні механізмів моніторингу довкілля» у співпраці з Сіверсько-Донецьким БУВР в басейні Сіверського Дінця було виділено масиви поверхневих вод, проведено оцінку антропогенних впливів та навантажень, підготовлено проект програми моніторингу, що є основою для розробки Плану управління річковим басейном та здійснення моніторингу відповідно до вимог національного законодавства.

ДЕНЬ СІВЕРСЬКОГО ДІНЦЯ

День Сіверського Дінця як масштабну громадську акцію екологічного спрямування було започатковано Сіверсько-Донецьким БУВР спільно з громадською організацією «Сіверський Донець – відродження» у 2007 році в рамках європейського проекту TACIS.

За дванадцять років проведення Дня Сіверського Дінця створено платформу для конструктивного діалогу між владою і громадами Харківської, Донецької і Луганської областей – територій, що складають басейн Сіверського Дінця.

Щороку заходи до Дня Сіверського Дінця проходять у форматі науково-практичних конференцій, темами яких обираються актуаль-

ні аспекти взаємодії людського суспільства з природним середовищем: «Сіверський Донець – річка без кордонів», «Усі живуть нижче за течією», «Екологія природи – екологія душі», «Життя річки – у твоїх руках», «Сіверський Донець – спільна справа влади та громади», «День Сіверського Дінця – діалог заради майбутнього», «Сіверський Донець: басейну здоров'я – людям життя».

Разом із започаткуванням Дня Сіверського Дінця стартував конкурс дитячо-юнацької творчості «Сіверський Донець – очима молоді», в якому за ці роки взяла участь понад три тисячі учнів та студентів багатьох навчальних закладів Харківської, Донецької та Луганської областей в номінаціях:

фотографії, малюнки, поетичні та прозові твори, дослідницькі праці, відеоролики, агітаційні розробки.

Останні три роки ці заходи проводяться за підтримки Донецької, Луганської та Харківської обласних державних адміністрацій, що є свідченням стратегічних пріоритетів органів державної влади у напрямі зміцнення екологічної складової мирного життя та відновлення сходу України.

В рамках еколого-патріотичного виховання молоді фахівцями басейнового управління проводяться зустрічі з учнівською молоддю у навчальних закладах

міст і селищ Харківської, Донецької та Луганської областей, акції з благоустрою водних об'єктів, яскравим прикладом тому є зона відпочинку «Староріччя» на березі річки Казенний Торець у місті Слов'янську та ЕКОтолока «Чистий берег Дінця», яка проводиться з 2016 року на берегах Сіверського Дінця за участі співробітників басейнового управління, їх дітей та онуків, учнів і студентів навчальних закладів регіону, органів місцевого самоврядування, активістів громадських організацій і просто небайдужих жителів Придінців'я.

У 2016 році громадська екологічна акція День Сіверського Дінця та проект створення й благоустрою зони відпочинку «Староріччя» на березі р. Казенний Торець завоювали I і II призові місця на Всеукраїнському конкурсі «До чистих джерел» Міністерства екології та природних ресурсів України, принісши перемогу їх співорганізаторам – Сіверсько-Донецькому БУВР і громадській організації «Сіверський Донець – відродження».

Сіверсько-Донецьким БУВР здійснюється взаємодія та обмін корисним досвідом з іншими

річковими басейнами щодо організації та проведення конкурсів творчих робіт й інших екологічних виховних заходів для дітей і юнацтва. Вже третій рік поспіль представники басейнового управління долучаються до роботи конкурсної комісії Між-

народного басейнового конкурсу «Барви Дністра». 20 жовтня 2018 року представники Сіверсько-Донецького БУВР взяли участь у засіданні журі 10-го ювілейного конкурсу «Барви Дністра», що відбулось у БУВР Західного Бугу та Сяну в м. Львів.

ЕКСПЛУАТАЦІЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКО-МЕЛІОРАТИВНОГО КОМПЛЕКСУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Донецька область розташована в зоні ризикованого землеробства, де виробництво сільськогосподарської продукції в значній мірі залежить від вирішення проблеми

штучного зрошування, особливо в роки з несприятливими погодними умовами. За статистичними даними середньорічна норма опадів по Донецькій області у 1970-1990 роках становила 460-522 мм.

В останні роки відмічається тенденція до потепління клімату, підвищення температури повітря та зниження норми річних опадів. Крім того, наявна нерівномірність розподілу опадів упродовж року: значна їх частина припадає на осінньо-зимовий період. Випадання місячної норми опадів у весняно-літній період за один-два дні також не сприяє нормальному розвитку рослин.

ЗРОШЕННЯ (ІРИГАЦІЯ) –

підведення води на поля, що відчувають нестачу вологи, і збільшення її запасів в кореневмісному шарі ґрунту з метою збільшення родючості ґрунту. Зрошення є одним із видів меліорації. Зрошення покращує постачання коренів рослин вологою і поживними речовинами, знижує температуру приземного шару повітря і збільшує його вологість.

КРАПЛИННЕ ЗРОШЕННЯ
МОЛОДОГО САДУ

ШИРОКОЗАХВАТНА
ДОЩУВАЛЬНА МАШИНА В РОБОТІ

Ефективне функціонування зрошувальних систем, використання дощувальних машин і поливної техніки є вагомим чинником збільшення валового виробництва основних сільськогосподарських культур в агрокліматичних умовах Донецької області.

Існує безліч видів зрошення, які використовуються фермерами залежно від середовища вирощу-

вання культур, найбільш поширеними з них є краплинне зрошення та полив за допомогою сучасних дощувальних машин.

В Донецькій області на контрольованих територіях налічується 82,3 тис. га зрошуваних земель, що становить 6% загальної площі сільськогосподарських угідь, з них від 16 державних зрошувальних систем – 28,7 тис.га, загальна протяжність державної закритої зрошувальної системи становить 136,35 км, загальна кількість гідроспоруд на зрошувальних системах становить 308 одиниць, насосних станцій – 41.

Зрошені землі знаходяться у 13 районах та 3 містах області, з них найбільша площа налічується у Слов'янському та Бахмутському районах – 14,5 тис. га та 10,4 тис. га відповідно, що становить 30% від загальної по області.

Основний обсяг заходів у сфері меліорації та експлуатації водогосподарсько-меліоративного комплексу Донецької області здійснює Сіверсько-Донецьке БУВР разом з підвідомчими організаціями: Слов'янським та Маріупольським міжрайонними управліннями водного господарства.

На водогосподарські організації покладені завдання з організації робіт з експлуатації державних міжгосподарських меліоративних систем, в тому числі забезпечення проведення планово-запобіжних ремонтів та капітальних ремонтів на меліоративних системах і спорудах. Виконання зазначених заходів забезпечує безаварійну подачу води сільгосптоваровиробникам на полив сільськогосподарських культур та отримання стабільно високих врожаїв.

ВИКОНАННЯ РЕМОНТНИХ РОБІТ НА МІЖГОСПОДАРСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ЗРОШУВАЛЬНИХ СИСТЕМАХ

СЛОВ'ЯНСЬКЕ МІЖРАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

У 1978 році після побудови Слов'янської зрошувальної системи згідно з наказом Міністерства меліорації і водного господарства від 22.12.1977 № 601 було створено Слов'янське управління зрошувальних систем, яке у 2005 році перейменоване в Слов'янське міжрайонне управління водного господарства.

Зона діяльності (в межах підконтрольної території):

- Бахмутський район
- Добропільський район
- Костянтинівський район
- Лиманський район
- Олександрівський район
- Покровський район

- Слов'янський район
- м. Краматорськ
- м. Селидове

В межах Донецької області це територія басейну ріки Сіверський Донець: 46 водосховищ площею 6,4 тис. га, об'ємом 335 млн м³, 777 ставків та озер, площею 5 тис. га, об'ємом 115 млн м³.

- Наявність зрошуваних земель в зоні обслуговування – 53,3 тис. га, у тому числі від державних систем 21,3 тис. га.
- Кількість державних зрошувальних систем – 8 од.
- Протяжність державної закритої зрошувальної мережі – 107,6 км

- Гідроспоруди на зрошувальній мережі – 227 од.
- Кількість насосних станцій зрошення – 28 од.

- Сумарна потужність насосних станцій – 50,5 тис. кВт.
- Сумарна продуктивність насосних станцій – 42,6 м³/с.

МАРІУПОЛЬСЬКЕ МІЖРАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

У 1982 році згідно з наказом Мінводгоспу УРСР від 21.07.1982 № 430 на базі Новоазовської експлуатаційної ділянки Донецького управління зрошувальних систем було створено Жданівське управління зрошувальних систем, яке у 1989 році перейменоване в Маріупольське управління зрошувальних систем, а у 2005 році – у Маріупольське міжрайонне управління водного господарства.

Зона діяльності (в межах підконтрольної території):

- Великоновосілківський район
- Волноваський район
- Нікольський район
- Мангушський район
- Мар'їнський район
- Ясинуватський район
- м. Маріуполь

В межах Донецької області це територія басейну річки Дніпро

та річок Приазов'я: 76 водосховищ площею 10,8 тис. га, об'ємом 529 млн м³, 1345 ставків площею 7,9 тис. га, об'ємом 169 млн м³.

- Наявність зрошуваних земель в зоні обслуговування – 28,9 тис. га, у тому числі від державних систем – 7,5 тис. га.
- Кількість державних зрошувальних систем – 8 од.
- Протяжність державної закритої зрошувальної мережі – 28,8 км.
- Гідроспоруди на зрошувальній мережі – 81 од.
- Кількість насосних станцій зрошення – 13 од.
- Сумарна потужність насосних станцій – 13,86 тис. кВт.

- Сумарна продуктивність насосних станцій – 11,2 м³/с.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ МІЖРАЙОННИХ УПРАВЛІВЬ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА:

- Забезпечення управління і контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів.
- Здійснення єдиної технічної політики у сфері водного гос-

подарства та меліорації земель, забезпечення потреб населення і галузей економіки у водних ресурсах, впровадження досягнень науки і нової техніки, нових технологій, передового досвіду роботи.

- Організація експлуатації водогосподарських об'єктів, міжгосподарських меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури, які перебувають у державній власності.
- Організація виконання довгострокових державних і комплексних програм щодо розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь, захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів, інже-

нерних комунікацій, сільськогосподарських угідь та інших об'єктів.

- Проведення заходів, пов'язаних із запобіганням шкідливій дії вод і ліквідацією їх наслідків, включаючи протипаводковий захист сільських населених пунктів і земель у зоні впливу водних об'єктів.
- Взаємодія з іншими організаціями і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

ПОСЛУГИ, ЩО МОЖУТЬ НАДАВАТИСЯ МІЖРАЙОННИМИ УПРАВЛІННЯМИ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА:

- Перерозподіл водних ресурсів для забезпечення балансу у межах зони діяльності шляхом переміщення води державними зрошу-

вальними системами та надання доступу до них первинним водокористувачам.

- Ремонт, монтаж і налагодження насосно-силового устаткування, роботи ремонтно-механічними, деревообробними майстернями та електротехнічними цехами.
- Видача розрахунків і рекомендацій з питань раціонального використання водних ресурсів,

обґрунтування потреб у воді з водних об'єктів, технічного обслуговування, догляду та експлуатації внутрішньогосподарських мереж, споруд, насосних станцій, водойм.

- Виконання земляних, вантажно-розвантажувальних робіт, перевезення вантажів.

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Видання підготовлено за підтримки проекту Координатора проектів ОБСЄ в Україні «Допомога Міністерству екології та природних ресурсів України в удосконаленні механізмів моніторингу довкілля». Координатор проектів не несе відповідальності за зміст та погляди, висловлені авторами публікації.

Текст: Трофанчук С.І., Білоцерківська Н.О., Баюш В.Г., Врагова О.А., Сидоренко І.В., Гетман Л.Ю.

Фотографії: Віктор Вишневський, Сергій Ковальов, Петро Чередніченко, архів Сіверсько-Донецького БУВР, відкриті джерела Інтернет.

Оригінал-макет та дизайн: Ірина Шешурак

Друк: Київ, ВАІТЕ, 2018

Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів

84122 Україна, Донецька область, м. Слов'янськ, вул. Торська, 35,
тел.-факс (06262) 2-78-94, e-mail: sd@sdbuvr.gov.ua,
www.sdbuvr.gov.ua

Слов'янське міжрайонне управління водного господарства

84112 Україна, Донецька область, м. Слов'янськ, пров. Соляний, 6,
тел.-факс (06262) 2-09-19, e-mail: box.smuvh@gmail.com

Маріупольське міжрайонне управління водного господарства

87440 Україна, Донецька область, Мангушський район, с. Покровське,
вул. Худолія, 1, тел.-факс (06297) 31-5-33, e-mail: mmuvh@ukr.net

